 https://doi.org/10.33034/Paideia.2024.2.113

A gyakorlatorientált képzés megvalósulási módjai közösségszervezés alapszakon

Simándi Szilvia

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Neveléstudományi Intézet

Tengely Adrienn

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Neveléstudományi Intézet

Oszlánczi Tímea

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
Neveléstudományi Intézet

Bevezetés

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen és jogelőd intézményében 1975-ben indult el a közművelődési szakemberek képzése. A 2017/2018-as tanévtől intézményünkben *közösségszervezés alapszak*on folytatódik a szakemberek képzése. A nevezett szakon a gyakorlatorientált képzés megvalósulásának alappilléreit a gyakorlati feladatokra építő szemináriumok, a különböző kurzusok keretein belül megvalósuló terepmunka, a 80, illetve 160 órás kötelező szakmai gyakorlat, valamint a tudományos kutatómunkában való részvétel képezi. Az alábbiakban a Neveléstudományi Intézet Andragógiai és Közművelődési Tanszékének jógyakorlatait kívánjuk részletesen bemutatni.

Gyakorlatorientált kurzusok

Az első pillért a szemináriumokon megvalósuló munka jelenti, amelyek keretében törekszünk a hallgatók elméleti tudását a gyakorlati életben elhelyezni. Már az első évfolyam során terepre visszük hallgatóinkat, a *Kulturális és oktatási intézmények elméleti* óra gyakorlati vetületeként a második félévben teljesítendő *A felnőttképzés és közművelődés intézményei és színterei* kurzus keretében számos partnerhez ellátogatva tapasztalhatják meg az egyes szervezeti és működési formák sajátosságait a gyakorlati életben. A második évfolyamon pedig az *Intézménylátogatás kurzus*hoz rendelve már a szakmai feladatellátás részleteit is megismerhetik.

Továbbá hallgatóink változatos és tartalmas terepmunka keretében, számos közösségi élményben részesülve sajátítják el a különféle szakmai ismereteket. Ennek egyik kiemelkedő példája a települési értékfeltárás, amelyen 2023-ban már a hatodik alkalommal vettek részt a közösségszervezés szakos hallgatók, ahol a települések polgármesterei, közművelődési szakemberei és a helyi közösségek aktív résztvevői örömmel fogadták hallgatóinkat. Bélapátfalva, Verpelét, Ostoros és Demjén után ebben a tanévben a hallgatók Parádon és Kerecsenden kapcsolódtak be a helyi értékek feltárásába, gyűjtésébe, a helyi lakosság megszólításán és bevonásán keresztül. Együttműködő partnerünk a Nemzeti Művelődési Intézet. Általánosságban elmondható, hogy a félév elején a hallgatók szakmai előadásokat hallhatnak az értékfeltárás törvényi szabályozásáról és módszertanáról. Megismerkednek a Heves megyei értéktárak helyzetével, továbbá betekintést nyerhetnek a Nemzeti Művelődési Intézet országos településkutatási felmérésébe. A munka során a hallgatók a települések polgármesterével, a helyi vezetőkkel és a jelentősebb civil szervezetek vezetőivel találkoznak, amelynek során összeállítják a települési „Érték Leltárt". A „Faluséták" keretén belül a hallgatók fotókat és kisfilmet készítenek a fontosabb települési értékekről, valamint interjúznak és kérdőíveznek a települések lakói körében. Az elkészített interjúk és a kitöltött kérdőívek alapján a kormányrendeletben rögzített formai és tartalmi követelmények figyelembevételével valós értéktári előterjesztéseket készítenek. Végezetül egy nyilvános bemutató keretében a hallgatók a meghívott vendégek előtt megmutatják munkájukat és eredményeiket: kisfilmek és prezentációk formájában.

Képzésünk során hiszünk az élethosszig tartó tanulás (Európai Bizottság, 2022) és művelődés szerepében, lehetőségeiben, valamint szakunk profiljából adódóan különös figyelmet szentelünk mind a fiatal, mind a felnőtt, mind az idős korosztálynak. Munkánk során kiemelt szerepet szánunk a társadalmi felelősségvállalásnak, számos tevékenységünk kapcsolódik vagy érinti a felsőoktatási intézmények társadalmi felelősségvállalását. Többek között a rendezvények, események szervezésére irányuló gyakorlatok során különböző korosztályokkal próbálhatják ki magukat hallgatóink, például: közösségépítő foglalkozást tartanak középiskolákban, a Belvárosi Gondozási Központ nyugdíjasai részére szerveznek közösségi művelődési alkalmakat, adventi délutánt a nevelőszülőknél élő gyerekeknek stb. Számos andragógiai, gerontagógiai kurzuson szó esik az ismeretterjesztő előadások szerepéről a felnőttkori művelődés és tanulás vonatkozásában. Tanszékünk 2023 októberében indította el a *Közösségi Kult-Óra – Közművelődési Nyitott Egyetem* ismeretterjesztő előadás-sorozatát egriek számára, ahol az egyes alkalmakba hallgatóinkat is bevonjuk.

A következő tevékenység szintén képzésünk gyakorlatias jellegét gazdagította, többek között ahhoz járult hozzá, hogy egy – kezdetben viszonylag zárt

– lakóközösségnek (településrésznek) a közösségi alapú feltáró módszereit a gyakorlatban is megismerjék a hallgatók. 2018-ban a *Közösségi művelődés* c. tantárgy keretében az Eszterházy Károly Egyetem közösségszervezés szakos hallgatóival közösen feltérképeztük a Berva-völgynek – azon belül is prioritást adva az „Ötös lakótelepnek" – az egykori közösségi életét, illetve a művelődő kisközösségeit. Bizonyos történetek már csak az idősebb generáció emlékezetében élnek, ezért a közösségi interjú és a közösségi beszélgetés módszerére építettünk. A kérdéseink a helyi közérzetre, az egyén és a közösség kapcsolatára, a szabadidős és a kulturális életre, illetve a „bervai" identitásra irányultak. A hallgatók először megismerkedtek a vizsgálandó tereppel. A tanszékre meghívtunk idős, egykor és jelenleg is ott élő lakókat, történetmesélőket, akik felidézték emlékeiket, meséltek az Ötösről. Ezt követően egy séta keretében körbejártuk a lakótelepet a hallgatókkal, illetve a helyi közösségi ház is fogadott bennünket. A hallgatók maguk is megfogalmaztak kérdéseket, illetve felkészítést kaptak az interjú elkészítésére. A közösségi interjú a lakótelepen élők megszólításának és bevonásának egyik fontos módszere volt. Jóllehet négyszemközti beszélgetésekről van szó a nevezett interjú esetében is, azonban azért nevezzük közösséginek, mert az a helyi közérzetre, az egyén és a közösség kapcsolatára, a helyi identitásra kérdez. Az interjúkra a közösségi házban, illetve igény szerint a válaszadók lakásán került sor. Első lépésként azokat kerestük fel, akiket véleményformálóknak tartottunk. Az interjúalanyok egymást ajánlották, így mindig valaki ajánlásával történt az új beszélgetőalany megkeresése. Azt tapasztaltuk, hogy senki sem utasította el a megkeresést. Ezt követően sor került egy közösségi beszélgetésre is a közösségi házban, ahol egymást kiegészítve meséltek az idős megkérdezettek.

Megítélésünk szerint a közösségi beszélgetések minden résztvevő számára örömteli eseményt jelentettek: a történetmesélők (az életkor 60 és csaknem 90 év közé tehető) és a hallgatóság számára is szívet melengető élményt nyújtottak ezen találkozások. Az idős lakók, egykori dolgozók élet(út)történeteiket, emlékeiket szívesen osztották meg az érdeklődő, lelkes hallgatósággal a gyermekkorukról, a csínytevéseikről, a hétköznapi és ünnepi eseményekről, a szabadidő-eltöltési szokásaikról, a nehézségekről és az örömökről, azaz arról, hogy milyen is volt az életük az 1950-es, 60-as, 70-es és 80-as években. Másfelől kézzelfogható volt az a kíváncsiság is, amely a huszonéves hallgatóktól érkezett. A fiatalok számára élményszerű megismerési és tanulási lehetőséget nyújtottak az egyes találkozók a vizsgált időszakról.

Továbbá, munkánkhoz kiegészítésképpen néhány korabeli újságcikket is megkerestünk. Az Arcanum Digitális Tudománytárban és a Hungaricana Közgyűjteményi Portálon kutatómunkát folytattunk, minden „Bervával" kapcsolatos írás, cikk érdeklődésünk homlokterében állt (28 újságcikket találtunk a

vizsgált időszakra), illetve a Finomszerelvénygyárról és a lakótelepről készült ismertető kiadványokat stb. is felhasználtunk. Eger Megyei Jogú Város munkánk kötetben való megjelenését támogatta (Simándi & Papp, 2019). Lehetőséget kaptunk, hogy munkánk nyomtatott formában is megjelenhessen, ezzel is segítve, hogy az elmesélt történetek kézbe fogva az idősek számára is elérhetővé váljanak. A kötetbemutatóra a mesélők családtagokkal, unokáikkal is érkeztek. A kötetbe az alábbi fejezetek kerültek bele: *(Szak)emberek érkezése a Bervába, A lakótelep, Emberi kapcsolatok, Gyermeknek lenni a lakótelepen – gyermekkori emlékek, Szolgáltatások – „Város a városban", Közös munkába járás – közlekedés, Kulturális és szabadidős tevékenységek, Sportélet, Kirándulás, nyaralás, Valami véget ér, Múlt a jelenben – életképek*.

A szakmai gyakorlat rendszere

A második pillér a képzésben a *Szakmai gyakorlat I., II.*, azaz a 80, valamint a 160 órás kötelező szakmai gyakorlat, melyek teljesítésére a negyedik és az ötödik félévben kerül sor. A 80 órás szakmai gyakorlat megvalósulására jellemzően klasszikus közművelődési intézményekben és színterekben kerül sor. A gyakorlati képzésben részt vevő intézmények és színterek névsorát a Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaság mint a terület szakmafejlesztésért felelős szervezete, valamint a Közösségszervezés BA szakos képzést indító felsőoktatási intézmények által létrehozott Közösségszervezés BA munkacsoport közösen állította össze. A hallgatók valamennyi olyan közösségi színtérben és közművelődési intézményben teljesíthetik 80 órás szakmai gyakorlatukat, amelyik megfelel a személyi, tárgyi és infrastrukturális feltételeknek.

A 160 órás kötelező szakmai gyakorlat esetében a partner a hallgató szakirányának megfelelő gyakorlatvezetésre alkalmas egység lehet, mind a kulturális közösségszervezés, mind a humánfejlesztés szakiránynál. A gyakorlati helyszín választásakor a másod-, illetve harmadéves hallgatók már olyan előzetes tapasztalatok és ismeretek birtokában vannak, amelyek megkönnyítik választásukat, hiszen a tanulmányok megkezdésétől a különböző kurzusok keretein belül folyamatosan figyelemmel kísérik a szakmai szolgáltatók munkáját, és megismerkedhetnek leendő tereptanárukkal is.

A gyakorlati helyszíneket a szektorális heterogenitás jellemzi, hiszen az állami, önkormányzati, a profitorientált gazdasági, valamint a nonprofit civil szektor is képviselteti magát a széles körű partneri kínálatunkban. A három fő csoport mellett egyéb, azokba nem sorolható szervezetek is színesítik a kínálatot hallgatóink számára.

A 2017/2018-as évtől napjainkig mintegy 65 szervezettel kötött intézményünk együttműködési megállapodást közösségszervezés alapszakos hallgatók kötelező szakmai gyakorlatának lebonyolítása céljából. A megállapodás értelmében a külső helyszínen megvalósuló gyakorlat vezetéséhez, a szakmai munka megvalósításához a tereptanárt a partner szervezet biztosítja, szorosan együttműködve az egyetem erre megbízott szakmai gyakorlati koordinátorával.

Az állami, önkormányzati területen működő közművelődési szolgáltatók fedik le partnerintézményeink közel fele részét. A 80 órás szakmai gyakorlatok jelentős többsége ezekben a színterekben és intézményekben valósul meg, valamint a 160 órás gyakorlatra a kulturális közösségszervezés szakirány hallgatói választják ezeket a szervezeteket. Helyileg jellemzően Heves vármegye területén teljesítik a gyakorlatukat hallgatóink, azonban – különösen a 160 órás, nyáron megkezdhető szakmai gyakorlat esetében – lakóhelyükhöz közel eső településen választanak intézményt. Így több hallgató Borsod-Abaúj-Zemplén vagy Nógrád vármegye területén talál megfelelő partnert. E szektor területén szinte valamennyi félévben fogadja hallgatóinkat többek között az Egri Kulturális és Művészeti Központ, a Hatvani Grassalkovich Művelődési Ház, a Noszvaj Községi Önkormányzat IKSZT, a Felsőtárkány Faluház, az Egerszalóki Faluház és Könyvtár.

Külön kiemelnénk a területhez tartozó, de működési formáját tekintve nonprofit gazdasági társaságként működő partnereinket is, mindenekelőtt a Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Korlátolt Felelősségű Társaságot. Az intézet Heves vármegyében lévő igazgatósága kiemelt hallgatói létszámmal vállalja a szakmai gyakorlat lebonyolításában való közreműködést, és a kiváló együttműködés eredményeként a járványhelyzet, valamint a rezsiválság következtében előálló intézménybezárások idején segítségükkel, a sajátos élethelyzetre kidolgozott módszertani ajánlásaikat alapul véve valamennyi hallgatónknak lehetősége volt a tárgyévben teljesítenie szakmai gyakorlatát. A szomszédos vármegye területén a nonprofit gazdasági szolgáltatók közül több hallgatónkat is fogadta már a Miskolci Kulturális Központ Nonprofit Kft.

A civil területen is többéves együttműködések részese egyetemünk. A harmadik szektor közművelődéshez való sokrétű kapcsolódása révén értékes gyakorlati tudásra tesznek szert a leendő szakamberek. E terület megismerése nem kizárólag a szakmai szolgáltatói működésbe való betekintés szempontjából jelentős, mivel a művelődő közösségekhez kapcsolódó alapszolgáltatás teljesítése révén a későbbiekben biztosan kapcsolatba kerülnek hallgatóink a társadalmi szervezetekkel. Egerben a Civil Közösségek Háza, az Egri Közösségi Alapítvány, a Kárpátok Alapítvány biztosít számukra lehetőséget a szakmai munka megismerésére.

A gazdasági, profitorientált területen alapvetően a humánfejlesztés szakirányt választó hallgatóink teljesítik gyakorlatukat. A térség meghatározó stratégiai gazdasági társaságain (Eger-Maklár-Robert Bosch Automotive Steering Kft, Bárdi Autó Eger) túl a kisebb szervezetek is együttműködnek egyetemünkkel. A felnőttképzési területen több hallgatónkat rendszeresen fogadja az Alactritas Felnőttképzési Intézet Kft., valamint a hatvani OKTAT60 Kft.

Az egyéb, fenti csoportokba nem sorolható szakmai partnerszervezeteink közül kiemelhetjük a területi Iparkamarát, a Vöröskereszt szervezetét, szakképzési centrumokat, az Érseki Vagyonkezelő Központot, de fogadott már közösségszervezés alapszakos hallgatót a Magyar Honvédség és Iskolaszövetkezet is.

Tudományos kutatómunka

A fentiek is mutatják, hogy tanszékünkön nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy hallgatóink szakmai kompetenciáit minél változatosabban fejlesszük. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk tudományos kutatómunkában is részt venni szakmai tapasztalataik szélesítése érdekében, a következőkben erről hozunk példát.

Tanszékünk oktatói 2021/2022-ben kutatást végeztek *A katolikus egyház felnőttkori művelődést támogató tevékenysége és a művelődő vallási közösségek kérdése a két világháború között és napjainkban* címmel, melybe hallgatók és közművelődési szakemberek is bevonásra kerültek. A kutatás a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos Kutatási Program Közművelődési ösztöndíj tudományos kutatócsoportok számára elnevezésű alprogramjának támogatásával valósult meg.

A kutatás első szakaszában a katolikus egyház népművelési tevékenységének feltárására került sor elsősorban az 1920–1940-es évek egyházmegyei zsinati dokumentumai és statútumai alapján. A vizsgált korszakban az egyház társadalmi feladatvállalásának egyik legfontosabb területe – korabeli szóhasználattal élve – az iskolán kívüli népművelés lett, melynek elsődleges célját egyértelműen a katolikus társadalom erősítése és a katolikus világnézet terjesztése jelentette. A projekthez kapcsolódó kutatásunkból egyértelműen kitűnik, hogy a két világháború között az egyházmegyei zsinatokon is nagy hangsúlyt fektettek a felnőttkori művelődésre. A zsinatok többsége elsősorban a katolikus egyesületek keretein belül képzelte el az elemi iskolából már kikerült ifjúság és a felnőtt korosztály oktatását és nevelését. Számos olyan katolikus szervezetet felsoroltak, amelyeket különösen alkalmasnak tartottak a felnőttnevelési és népművelési feladatok ellátására: ilyenek voltak például a Katolikus Legé-

nyegylet, a Katolikus Tanoncokat Védő Egyesület, a különféle egyéb ifjúsági egyesületek, az Országos Katolikus Nővédő Egyesület, az Országos Katolikus Nőszövetség, a Katolikus Népszövetség, a keresztényszocialista szakmai szervezetek, a katolikus körök és olvasókörök, a különféle jótékonysági szervezetek; majd az 1930-as évektől ezekhez csatlakoztak az időközben megalakult nagy társadalmi egyesületek, a *Katolikus Agrárifjúsági Legényegyesületek Országos Testülete* (KALOT) és a Katolikus Leánykörök Szövetsége (KALÁSZ). De ezeken túl néhány egyházmegyében azt is ajánlották a papságnak, hogy vegyenek aktívan részt a nem felekezeti alapon szerveződő, de hasonló szellemiségű szervezetek – például a cserkészet, a Levente-szervezet, a gazdakörök, az olvasókörök, illetve a keresztény fogyasztási és hitelszövetkezetek – népművelő és egyéb tevékenységében is a katolikus társadalom erősítése céljából. A történeti kutatás tudományos eredményeit a Kulturális Szemle hasábjain ismertettük (Tengely, 2022).

Mivel a kutatásból kitűnt, hogy a 20. század első felében az egyház ilyen irányú tevékenységének elsődleges színterét a különféle kisközösségek jelentették, így kutatásunk második szakaszában a mai katolikus lokális kisközösségek működését és közösségi művelődési és felnőttképzési aspektusait vizsgáltuk empirikus módszerekkel. Hallgatóink bevonásával a közösségek egyházi és világi vezetőivel strukturált interjúkat készítettünk elsősorban az északkelet-magyarországi régióban. Törekedtünk rá, hogy különböző nagyságú települések: megyeszékhelyek, kisvárosok és községek is szerepeljenek vizsgálatunkban (Eger, Salgótarján, Heves, Jászberény, Szerencs, Sárospatak, Terpes). Hasonlóképpen fontosnak tartottuk, hogy különféle típusú közösségeket vizsgáljunk. Ennek megfelelően kutatásunkban szerepeltek hagyományos, több száz éves múltra visszatekintő társulatok (pl. harmadrendek) csakúgy, mint modern vallási közösségek (pl. Cursillo csoport, Szentlélek Szeminárium). Hasonlóképpen a szűken vett hitbuzgalmi célú társulatok (pl. bibliakörök) mellett feltártunk a vallási életet más – zenei, kulturális, illetve sport- – tevékenységgel összekapcsoló közösségek működését is (pl. a plébániai élethez kapcsolódó biliárd-, illetve pingpongcsoport, énekkarok, az egri Lajosvárosi Keresztény Kultúráért Egyesület). Emellett fontosnak tartottuk, hogy a különböző korosztályok is megjelenjenek kutatásunkban, így vizsgáltunk jellemzően idősek (pl. Rózsafüzér Társulatok), középkorúak (pl. Házas Hétvége), illetve fiatalok és gyermekek (pl. cserkészcsapat, szalézi Oratórium) részvételével működő közösségeket is.

Az alábbi négy kérdéscsoportra kerestük a választ a művelődő vallási közösségek vonatkozásában a megkérdezett interjúalanyoktól:

- Hogyan értelmezi a közösség fogalmát? Véleménye szerint miben más egy vallási és egy világi közösség?
- Hogy alakult a tagok száma az évek alatt? Hány tagjuk van jelenleg? Milyen korosztályba tartoznak a tagok? Milyen a nemek aránya?
- A vallási közösségek vezetői kapnak-e felkészítést a közösségekkel való munkára?
- A vallási közösségekben folyik-e valamilyen művelődési tevékenység? Amennyiben igen, milyen jellegű? Ezekre hogyan hatott ki a pandémia?

A megkérdezett interjúalanyok a közösséget elsősorban keresztény közösségként értelmezték: „A keresztény közösség célja, hogy a krisztusi tanítást hitelesen megvalósítva eljussunk az üdvösségre." Arra a kérdésünkre, hogy miben más egy vallási és egy világi közösség, egyik válaszadónk így válaszolt: „Szerintem egy világi közösség annyiban különbözik egy vallásos közösségtől, hogy a vallásos közösség középpontjában ott van valaki, Isten, akiért ott vagyunk. Persze jó együtt lenni és játszani, beszélgetni és együtt megélni különböző dolgokat, de igazából egy a közös cél, az Isten felé való haladás. Ez az, ami pedig hiányzik a világi közösségekből, mert valóban minden mást megélnek, amit mi is ennek az egy dolognak a kivételével. Az Isten felé való haladásban segítsük egymást az úton és ez az, amivel szerintem kicsit több a vallásos közösség, mint a világi".

A következő kérdéscsoport arra irányult, milyen korosztályba tartoznak a tagok, illetve milyen a nemek aránya. A kapott válaszokból az látszik, hogy főleg az idősebbek vannak jelen állandó jelleggel a katolikus kisközösségekben. A nemek arányát tekintve valamivel több a nő. Érdemes még megfigyelni az időszakosan csatlakozó gyermekeket. Az elsőáldozásra, bérmálkozásra készülők közül kevesen vannak, akik a szentségek vétele után is huzamosan ott maradnak egy-egy közösség életében.

Az interjúkból az is jól kirajzolódott, hogy a közösségek működtetése felkészülést és erőfeszítést igényel, amelynek részleteire a harmadik kérdés kérdezett rá. A válaszok vegyesnek mondhatók, van, ahol teljesen informális úton, van, ahol a tagok egymás között, szervezett formában, és van, ahol formális keretek között, a tananyagba építetten jelenik meg a felkészítés. Például a Szalézi oratórium vezetői évente össze is ülnek, ahol segítik egymás munkáját a tapasztalatok megosztásával. Ezt nagy segítségnek tekintik, mivel elmondásuk alapján közösséget vezetni nem mindig könnyű. De formális képzés keretében is megjelenik a közösségekkel való foglalkozás: „Ma már a lelkipásztori teológia és a kateketika tantárgyak nagyon szépen hozzák ide azt, hogy hogyan kell ezt jól csinálni". A közösségekkel való személyes kapcsolat, segítségnyújtás nem egyszerű, mert bizalom és felelősségérzet, moti-

váltság, együtt és előttük járás együttesen kell hogy kísérje a közösségformálást.

A kutatás negyedik, fő kérdéscsoportjában a közösségek kulturális, művelődési tevékenységét vizsgáltuk, illetve a világjárvány hatását. Megállapítást nyert, hogy a közösségi művelődési, illetve képzési tevékenység a katolikus lokális közösségek közül leginkább az énekkarok és a bibliakörök, illetve a gyermek-, ifjúsági és felnőtthittancsoportok működésében nyilvánul meg, illetve a harmadrendekben, ahol a jelentkezők alapos képzésben részesülnek az adott rend történetére, lelkiségére és szabályaira vonatkozóan. Ezek mellett találkoztunk néhány egyéb érdekes kezdeményezéssel is, ahol szórakoztató formában valósul meg a vallási témájú közösségi művelődés, például filmklub keretében.

Az empirikus kutatás során beigazolódott, hogy a lokális katolikus kisközösségek nemcsak vallási, hanem különböző mértékű társadalmi szereppel is bírnak egy-egy település életében. A feltárt példák mutatják, hogy tevékenységükben számos, a közösségi művelődést és felnőttképzést érintő elem is fellelhető, egyrészt oktatás és beszélgetés formájában, másrészt különböző programok, rendezvények vonatkozásában.

Empirikus kutatásunk eredményeit bemutató tanulmányunk angol nyelven a Kulturális Szemle hasábjain jelent meg (Simándi & et al., 2022). Az egész projekt összefoglaló eredményeinek publikálására pedig a Ternyák Csaba egri érsek 70. éves születésnapja tiszteletére készült tanulmánykötetben került sor (Tengely & et al., 2023). Kutatásunkkal gazdagítani kívánjuk a hazai felnőttkori művelődéssel és a Katolikus Egyház társadalmi szerepvállalásával kapcsolatos munkákat: megítélésünk szerint a Katolikus Egyház közösségi művelődési tevékenysége a szaktörténeti kutatások kevésbé vizsgált területe, mely további kutatásokra érdemes. Továbbá munkánkat szeretnénk a felsőoktatásban is felhasználásra javasolni: a közösségszervezés és a közösségi művelődés tanára szakos képzéseken belül, különös tekintettel a *Hazai és nemzetközi andragógiatörténet*, a *Vallás és kultúra* és a *Kultúrakutatások – közösségi kulturális értékek* tanegységekre, amely által a hallgatók szélesebb rálátást kapnak a vallási közösségek működésére és művelődési gyakorlataira.

További példák

A fenti három nagy területen kívül nagyon sok egyéb lehetőséggel él tanszékünk, amelyek szintén jelentős mértékben hozzájárulnak hallgatóink szakmai kompetenciáinak fejlesztéséhez. Ezek közül említésre érdemes az Erasmus Blended Intensive Program, melybe szintén bevontuk hallgatóinkat (2023, Nagyvárad). A nemzetközi projekt célja a hátrányos helyzetű közösségek fejlesztése volt. A

közös gondolkodás 2022-ben indult el, amikor is a Neveléstudományi Intézet Andragógiai és Közművelődési Tanszékére látogattak Erasmus-program keretében a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem oktatói, akikkel többek között kari szintű együttműködések megvalósítását is célul tűztük ki. Az intenzív szakmai hét első napjaiban előadásokra és workshopokra került sor, a programban részt vevő hallgatók pedig kiscsoportokban másfél órás foglalkozásokat terveztek hátrányos helyzetű gyerekek számára.

Továbbá kiemelendő a Nemzeti Művelődési Intézet szervezésében az országos székházban, Lakiteleken tett látogatás, egész napos szakmai kirándulás, ahol a Nemzeti Művelődési Intézet feladatainak bemutatását célzó és egyéb hasznos szakmai előadásokon való részvételen túl az ebéd utáni részben az ország más egyetemeiről érkező hallgatók műhelyfoglalkozásokon vehettek részt. A műhelymunka során lehetőség nyílt szakmai felkészültségük, tudásuk mérésére is, ahol nagy büszkeségünkre hallgatóink kiemelten eredményesen szerepeltek.

ALUMNI-rendezvény keretében a tanszék volt hallgatóit is visszahívjuk, akik sikereikről, szakmai pályafutásukról mesélnek: a közművelődés, valamint a felnőttképzés területén kiemelkedő szakmai teljesítményt elérő volt hallgatóink példaként jelenhetnek meg a képzésben részt vevő hallgatók előtt.

Zárszó

A bemutatott jó gyakorlatokkal azt kívántuk szemléltetni, hogy tanszékünk kiemelten fontosnak tartja, hogy hallgatóink a képzésük ideje alatt minél gazdagabb gyakorlati tudásra tehessenek szert. A képzés során szerzett tapasztalataink folyamatosan értékeljük, és igyekszünk beépíteni a képzésbe módszertani óráink keretében, illetve folyamatosan gondolkodunk, mivel bővíthető még a gyakorlati repertoár. Mindezeken túl szakmai partnereinkkel együttműködve, hallgatók részvételével, bevonásával támogatjuk egymás szakmai és projektnapjait, valamint közösen részt veszünk a szaknépszerűsítésben is.

Irodalomjegyzék

Európai Bizottság (2022). A Tanács ajánlása az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról. https://education.ec.europa.eu/hu/focus-topics/improving -quality/ key-competences

Simándi Sz. & Papp I. (2019). *Közösségi élet egykor a Berva-völgyben: Emlékképek, közösségek, életképek*. Líceum Kiadó.

Simándi, Sz., Tengely, A., Rakusz, M., Oszlánczi, T. & Acsán, R. (2022). Catholic small communities and community education and culture. *Kulturális Szemle, 9*(2), 84–93.

Tengely, A. (2022). Az iskolán kívüli népművelés kérdése az egyházmegyei zsinatokon a Horthy-korszakban. *Kulturális Szemle, 9*(2), 94–110.

Tengely A., Simándi Sz., Rakusz M., Oszlánczi T., & Acsán R. (2023). Katolikus kisközösségek és a közösségi művelődés egykor és ma. In A. Nagy (Ed.), *Nagy elődök nyomában: a 70 éves Ternyák Csaba érsek köszöntése* (pp. 327–338.), Líceum Kiadó.

Absztrakt

A közösségszervezés szak a közművelődés és a felnőttkori művelődés területén hiánypótló képzést nyújtó alapszak, amelyet a kezdetektől a gyakorlatorientált képzési forma jellemez. A gyakorlatorientált képzés megvalósulásának alappillérei a gyakorlati feladatokra építő szemináriumok, a különböző kurzusok keretein belül megvalósuló terepmunka, a 80, illetve 160 órás kötelező szakmai gyakorlat, valamint a tudományos kutatómunkában való részvétel. Tanulmányunk e gyakorlatorientált jelleg megvalósulási módozatait kívánja bemutatni, és valamennyi forma esetében elmondható, hogy azokat széles körű partneri hálózatunkkal együttműködve valósítjuk meg.